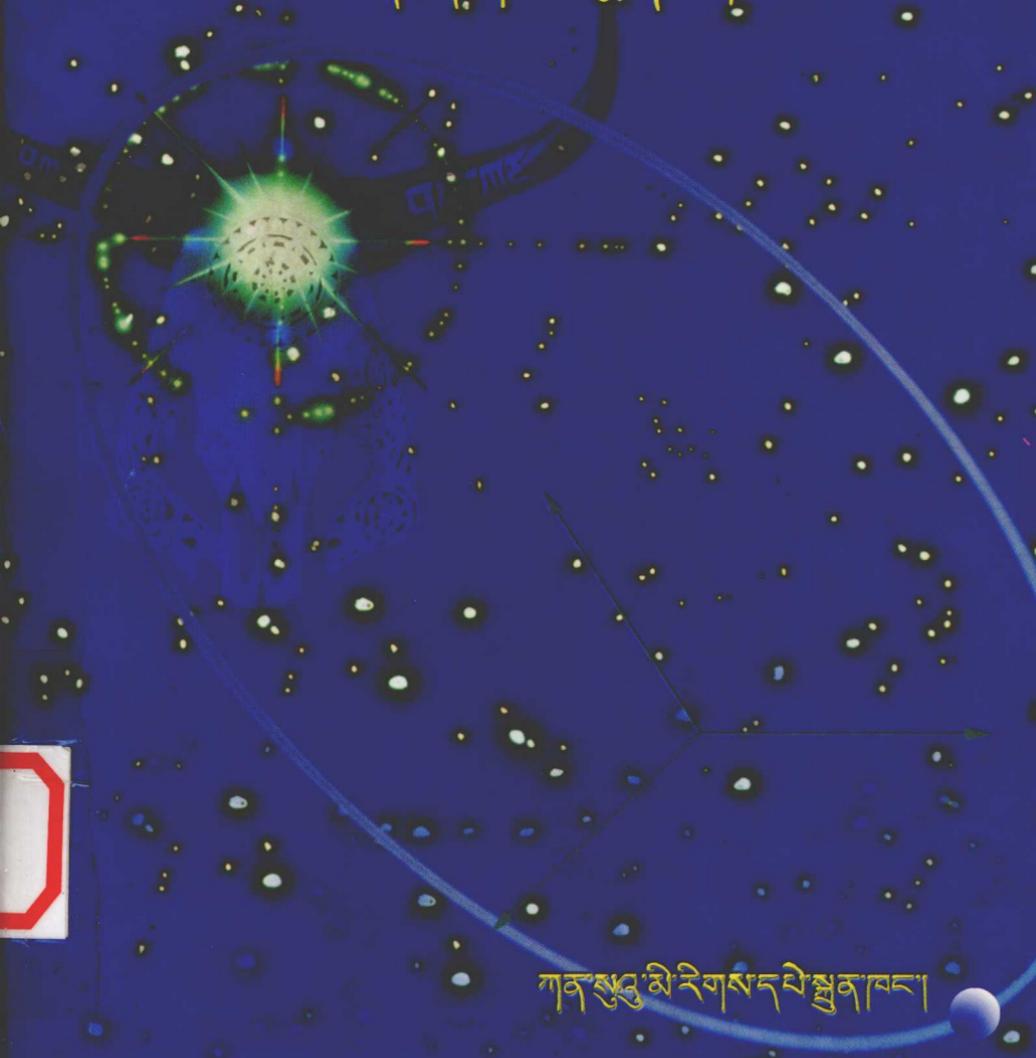

ལྷ་ཉེར་མཁོའི་ཕྱི་ས་ཀྱི་རྣམ་བཤམ་
པད་དཀར་ཚུན་པོ།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

历算白琉璃概要：藏文/傅千吉 夏吾才让编著. —
兰州：甘肃民族出版社，2000.12

ISBN 7-5421-0761-5

I. 历… II. 夏… III. 藏历-藏语 IV. P194.9

中国版本图书馆CIP数据核字(2000)第79210号

历算白琉璃概要

傅千吉 夏吾才让 编著

甘肃民族出版社出版发行
(730000 兰州市滨河东路296号)

西宁民族印刷厂印刷

开本：850×1168毫米 1/32 印张：10.75 字数：150千

2000年12月第1版 2000年12月第1次印刷

印数：1—2,300

ISBN 7—5421—0761—5/P·6 (民文) 定价：19.20元

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

ཚུལ་སྐྱོག་འགན་འཁུར་བཤ། འབྲུག་རྒྱལ་མཁའ་མཁའ་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་། རྒྱལ་པོ་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟེང་།

ཕབ་དགའ་རྒྱན་མོ།

ཤ་བོ་མེ་རིང་དང་བཤ། ཤིས་མེ་བརྟན་གཉིས་ཀྱིས་ཚོམ་སྐྱོག་བྱས།

ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་བརྒྱན་ཞིང་བཤ།

ཟི་ལིང་མི་རིགས་པར་ཁང་གིས་དཔར།

དཔེ་ཚད། 850×1168 1/32 དཔར་ཤོག 10.75 ཡིག་གུང་སྟོང་། 150

2000ལོའི་ལྷ་12པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱོགས།

2000ལོའི་ལྷ་12པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

དཔར་གྲངས། 1—2,300

ISBN 7—5421—0761—5/P·6(民文) རིན་གོང་སྟོང་། 19.20

ཡུལ་གཞི།

གྲོལ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཡར་རྒྱུན་ལ། ཡུལ་གཞི་གྲངས་བཟང་འདོན་ཐབས་ནི་
 བརྒྱུ་འཇུག་གནས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ད་ལྟ་བུར་དུ་རྒྱུན་བརྒྱུང་བྱས་ཡོད། ཉན་
 རྒྱལ་རབས་སྐབས་སམ་དེ་ལས་སྣ་བའི་དུས་སྐབས་སུ། རྒྱལ་དབྱུག་རྒྱུག་པའི་
 ཐབས་བཞོན་ནས་དེའི་ལྷན་གྲངས་འདེད་པ་དང་རྣམས་བའི་གནས་སུ་ཐིག་ལེས་
 མཚོན་ཞིང་། དམའ་རིམ་གྱི་ཡང་ལྷིས་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་པམ་ལྷན་ནས་ལྷིས་
 པར་བྱས། འདིའི་སྐབས་སུ་གནའ་རབས་ཀྱི་གྲངས་རིག་ལེན་དགུའི་ཡང་
 ལྷིས་ཞེས་པའི་ཆེས་འགངས་ཆེན་གྱི་གསུང་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། དཔེ་ཆ་
 འདིར་ཞིང་ལས་དང་། ཚོང་ལས། བརྒྱ་བཞོན། ཚང་འཇུག་མཉམ་བུའི་འགྲེལ་
 བ། དྲང་བྱུང་བྱུང་གསུམ་དབྱིབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བའི་
 གནད་དོན་ཞེས་བརྒྱ་ཞེ་བྱུག་འདུས། གཞན་ཡང་སྐད་ཡིག་ཅན་གྱི་གསུང་
 རྒྱུ་ཁག་གཅིག་ཡོད་པ་ལྟེ། དུས་བརྒྱ་ལྷིས་ཚོས་ཅས་པ་རྒྱུད་པར་ཡིགས།
 དེའི་ཚན་ཁག་ཅིག་གི་ནང་དུ་གྲངས་རིག་པ་བརྒྱུད་པ་རེད། ཉན་མར་མའི་
 སྐབས་སུ། གྲངས་རིག་ལམས་པ་མང་པོས་རྣམས་བརྒྱུད་པ་དང་། ལེན་དགུའི་
 ཡང་ལྷིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མདོར་བསྐྱས་ཀྱི་མཚན་འགྲེལ་གཅིག་བཞིས་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་
 ལ་མཚོ་སྐྱོད་ལྷིས་ཚོས་ཟེར། འདིའི་ནང་དུ། ཚང་འཇུག་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་མང་
 པོ་མཚོང་། ཡུལ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་མཇུག་ནས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་མགོ་
 བར་བྱུག་ལ་ནི་གནའ་རབས་གྲངས་རིག་འབྲེལ་རྒྱལ་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་
 ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་། གྲངས་རིག་ལམས་དབང་དེ་དག་གིས་གནས་རིག་
 ལམས་པ་ཚོར་ཞབས་འདེགས་ལྷ་བ་ལས། གྲངས་རིག་བྱ་བའི་གཞི་ཚའི་ཁྱོད་
 དུ་ལས་འགན་གཞན་ཅང་མ་མཆིས་སྐད། ཞི་ལའམ་ལ་ཉིན་གྱི་འགྲུགས་ལྷན་
 ཐབས་ཀར་ཐེབས་པ་མིན་ཏུ་ཉུང་། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡི་བྱའི་ཚོས་

ལྷགས་མཆེད་པས། ཡངས་རིག་ཁྲོད་དུ་ལུང་སྒྲིགས་ཀྱི་ལྷགས་རྒྱུན་མཁོན་གསལ་དུ་སྐབས་ཤིང་པར་སྤང་།

ལྷོད་རྒྱ་ཚིག་དང་ནག་ཚིག་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ནག་ནས་དར་བ་འདྲ་བ་འདྲ་།
སྒྲིང་ལྷུང་མི་གཅིག་རྒྱ་ནག་རང་སྤང་དུ་དབྱུགས་ལ་ཅེ་ཚིག་དང་། སྤང་ལ་
ཡང་ཚིག་སྤང་ཞིང་། ཅེ་ནི་རྒྱ་ཚིགས་ཀྱི་ཚིགས་དང་། ཡང་ནི་དབྱུགས་མལ་
དུ་ལྷུང་ཡིན་ལ། ཚིག་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་འདིས་གནས་དུངས་འཐོབ་དང་དྲོ་
འཇུག་སྐྱབས་གནས་གཤིས་དང་། དཔྱིད་དབྱར་སྟོན་དབྱུག་སྐྱབས་ནམ་ལྔ་
སྟོན་པས་རང་རེའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱེ་མཚོས་དབྱུགས་སུ་བསྐྱར་བ་འདིས་ཡང་སྤངས་
འདིར་གནས་གཤིས་དང་ནམ་ལྔ་གཉིས་ཀ་ལ་མོ་དཀོས། དེ་ཡང་འཇམ་གྱིང་
ཡའི་གྲིང་གི་རྟོག་དུ་ལྷུང་པའི་གངས་རི་ར་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བའི་སྤངས་
འདིར་སྟོན་རྒྱུན་ལེན་པོ་ལང་བོའི་གཞལ་བར་དཀར་བའི་རྟོན་ལས་མི་རིགས་
གཞལ་ལ་འགྲམ་རྒྱ་མོར་མི་དཀོས་པ་རིག་ཅིང་མེས་པར་བྱ་བའི་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་
སྟེ་སྤང་ཚུངས་ཚིག་དོན་འབྲུལ་བ་ཚུངས་གཙོང་། བསྐྱོད་དང་གསོ་བས་
གདུལ་བྱ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྗེས་སུ་འཇོག། བར་དོན་རིག་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་
མཚེན་སྤྱད་པའི་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་ཀྱང་མེས་པར་བྱེད་པས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་གཙོ་
མོའོ། དེ་ལ་འདིར་གཞན་དག་རྗེས་སུ་འཇོག་པའི་རིག་གནས་མཚོག་གི་ལ་
ལྷུང་སྤང་ཚིག་རིག་པར་མོ་རོ་ཉེས་སྤོང་སྤྱུག་གི་མོ་རྒྱས་ལྷན་ཞིང་། རང་རེའི་
ལས་པོ་མོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཀྱི་སྤང་མ་ལ་བརྟག་པའི་ཚིག་དང་། བར་
སྤང་སྟོན་དང་སྤང་། འདབ་ཆགས་དང་ས་གཞིའི་ཚིག་ཤིང་། མཚོད་དང་ཆབ་
རྣམ་སྐྱབས་ལ་བརྟག་པའི་ཚིག་སྤང་ཚིགས་ཞིབ་འཇུག་དང་ཡིད་སྤོང་བྱས་ཉེ་རིམ་
པར་མོང་འཕེལ་བྱུང་བ་ཡིན། བོད་ཀྱི་སྤང་ཚིག་རིག་པ་འདི་ནི་ཁྲུངས་དང་
སྤན་པ་ཡིན་ཉེ། དུས་འཁོར་ཙུ་རྒྱད་དང་བཟུས་རྒྱུད་གཉིས་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ།
གཞན་ཡང་དོ་རྗེ་མཁའ་འཕྲོའི་རྒྱུད། དབྱངས་འཚར་གྱི་རྒྱུད། མིག་བརྒྱ་
གཉིས་པའི་མདོ། ལྷག་ལྷའི་རྟོགས་བརྗོད། ཉེ་མའི་སྤོང་མདོ་མདོ་སྐྱབས་
མདོ་རྒྱུད་མང་བོ་དང་། འགྲུལ་ཆེན་དུ་མེད་འོད། བཟུས་རྒྱུད་འགྲུལ་བ་རྟོ་

གནས་ལ་ལྷུང་བཅོལ་དང་ཞིབ་འཇུག་ནལ་མ་བྱས་པས། ཚེད་ཚེས་དང་།
 གལ་ལྷན་ཚེས་རབ་དང་། རིམ་པར་གནང་བས་དང་། རིག་པ་མ་ཉམས་ལོང་འཕེལ་དུ་
 བཏང་ཞིང་། ལྷུང་འབྲས་ལྷུང་གལ་ལྷན་དུ་ཟེ་བ་ལྷངས་ཡོད་པས། རྩ་བའི་ཚེ་
 དལའ་ལོས་པ་དངོས་རེད། མེད་མ་འདིར་ཚེས་རྒྱུག་བྱས་པའི་ཉེར་མཁོའི་
 ཚེས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་པད་དཀར་རྒྱལ་པོ་ལ་བྱུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཚེས་མིན་ཏུ་མང་བ་
 དང་། བར་བསྐྱུབ་བཞུགས་ན་དགོས་དོན་ཚེད་པོ་ཞིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་།
 དེའབྲས་སྐར་གི་རི་ཚོ་བསྐྱུབ་རྒྱུ་ལྱི་དེའི་རྒྱུ་དགོན་པར་སྤྱོད་ཅེས་སྐོར་བ་
 བཅས་ལས་གཞན། ཚེས་རྒྱུག་བྱས་པ་ལ་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཚད་མཚོན་པོ་ཞིག་
 ཡོད་པ་རེད། འདིར་ཁྱད་ཚེས་མདོ་ཅམ་བཟོད་ན།
 དང་པོ། བོད་ཀྱི་སྐར་ཚེས་རིག་པ་སྤྱིར་བཏགས་པ་དང་། བྱེ་བྱུག་ཏུ་
 བཏགས་པ་ནི་བོད་ཚེས་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། གནད་
 སོ་སོ་ནས་ལེགས་བསྟུལ་བྱས་པ།

གཉིས་པ། བ་རྩ་ཅིན་འི་ཚེས་ལ་ཉེར་བར་མཁོ་བ་དེའབྲས་སྐར་གི་རི་ཚོ་
 བསྐྱུབ་རྒྱུ་དང་ཚེས་ལྷངས་ཀྱི་རེད་མིག་ནམ་ལམ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་དཔལ་པའི་
 (༡༥༡༠) ལྷངས་སྐྱེལ་བ་ནི་དུས་བཞི་མི་འཇུག་པའི་གནད་ཀྱི་གཟེར་ལྟ་
 ལུང་དུས་ཚོགས་ཀྱི་དེའབྲས་སྐར་ལྷུང་དང་། རི་ཚོ་བསྐྱུབ་རྒྱུ་ལག་ལེན་
 རྣམ་བཞག་ཡིན་པས། བད་གཟང་མོར་ལེགས་བསྐྱུགས་བྱས་པ།

གསུམ་པ། འབྲས་ཚེས་ལི་དཀར་དཀོར་ས་དོན་དེ་མེད་ལུག་པལ་མེ་
 མོང་ནི་ཚེས་གཞུང་རིག་པའི་གནས་དམ་པ་དང་། སོ་སོ་གཏུགས་སའི་ཁྱད་སྐར་
 ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཉེར་མཁོའི་གནད་ཏུ་ལྷུང་རེ་ལུ་སྐྱུག་ཅམ་སྐྱུག་བའི་རྩ་
 བཟོད་ནས་བསྐྱུགས་པ་དང་། རྒྱ་མཚོན་བཟོད་པ།

བཞི་པ། བོད་ཚེས་རིག་པའི་རྒྱུན་རྒྱུད་ཤེས་བྱ་འགའ་མེད་པ་དང་།
 སྐར་ཚེས་ཀྱི་ལོ་དོན་བཏགས་པ། རྒྱུག་ཏུ་ལ་ཚེས་ཚམས་རྒྱུད་པ། བོད་ཀྱི་སྐར་
 ཚེས་རིག་པའི་ཁྱད་ཚེས། བོད་ཀྱི་སྐར་ཚེས་རིག་པར་འཚོད་འཁྲིད་ཀྱི་ཚ་དོན།
 ལུ་བསྐྱུབ་ཀྱི་འབྲས་བཏགས་ལ་ལེགས་པའི་བཟོད་སྐར་ཚེས་ནི་བསྐྱུགས་ཚེས་དང་།

བཅའ་སྒྲིལ་ཚེས། སྐར་ཚེས་དང་ལྷ་ཚེས། གནམ་རིག་དང་དེང་རིག་ བོད་
ཚེས་དང་གངས་རིག་ ཚེས་གཞོན་དང་སྐོག་རྒྱལ་ཚེས་ཆས་བཅས་ལྷན་སྐྱེས་
བྱས་ནས་གནས་ལུགས་སྟོན་པ་དང་རྟོག་ཞིབ་གནང་བ། གཅིག་ཤིང་ལྷན་བཞུགས་
བཅས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་རང་བཞིན་དང་ཡང་ལྷན་ཞོ། །

ཞེས་སངས་ཀྱས་བསྟན་པའི་རྗེས་འཇུག་པ་སླ་བར་བཟུ་མེས་འཕྱིལ་གྱི་
བསམ་འགྲུབ་ཀྱི་མཚོས་ག་བཟའི་འདོད་པ་སྐོར་ཕྱིར་བོད་རབ་གནས་
དཔའ་བོ་ལྷགས་འབྲུག་ལོའི་བོད་རྒྱ་དགུ་བའི་ཚེས་བཅུ་དགུ་ཉིན་གྱིས་པ་
དགེལ། །

གནང་བ་དང་འཕམ། བོད་ཡིག་སྡེ་ཁག་དང་ཚེན་དཔྱད་ཐུང་ཡིས་དཔལ་
འཕྱོར་སྤོང་ནས་ལམ་འདེབས་མཛད་པ་དང་། ཀའ་སྤུའུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་
ཁང་གི་སློབ་པ་པོ་འབྲུག་རྒྱལ་མཁའ་ལགས་ཀྱིས་སྤྱི་གུ་འགན་འཁུར་བ་བཅས་
ལས་མཐུན་ཚུན་འཕྲིག་པས་འདིར་བཀའ་དྲིན་ལུང་། །

དམ་པ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་རིགས་སྤྱིར་དང་རིགས་མཚོན་སྤྱོད་
གཉེན་བྱས་པ་དང་། ལྷན་པར་དུ་བྱུང་བུར་མི་རིགས་སྤྱོད་ལྷ་ཚེན་མོ་ནས་
མཚོག་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་འདུས་ནོར་བུའི་བདུན་མི་དེས་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བ་ཐོབ།
དེ་ལས་གཞན་རྒྱ་མཚོ་འཇམ་དབྱེས་དབྱེས་པའི་མཚོན་སྤྱོད་ལ་སོགས་པས་
མཚོན་པའི་མཚོག་གཞུང་སྤོང་ཞིག་གི་གང་མས་རག་ཚུལ་བཞིན་བརྟེན། སྤྱི་གུ་
དུས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚེན་པོ་མ་རྒྱ་པར་མི་ཉ་རྗེ་བསམ་འབྲུབ་རྒྱ་མཚོ་
ལགས་ནས། ལྷན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་སྡེ་གནས་ཀྱི་ལས་འཛིན་པ།
ལྷན་གྱི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་མཐོ་རིམ་སྤྱོད་སྤྱིར་གྱི་ཞིབ་འཇུག་པ། ལྷན་གྱི་
བོད་ཡིག་རང་སྤྱོད་ཚེན་རིག་མིང་ཚོག་ཚོན་ལུག་ཞིབ་བཤེར་ཚུལ་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་
པ། བོད་རང་སྤྱོད་སྤོང་ས་གནས་རིག་སྐར་མིས་ཚོགས་པའི་ཚབ་འཛིན་ཚོགས་
གཙོ་གཞིན་པ། ཀའ་སྤུའུ་ཞིང་ཚེན་སྤྱོད་སྤོང་གི་སྤྱོད་པ། ཀའ་སྤུའུ་ཞིང་ཚེན་ནང་
བསྟན་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་པ། ལུང་བུར་མི་རིགས་སྤྱོད་ལྷ་ཚེན་མོའི་དགེ་
ལུན་ཚེན་མོ་བ་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས་ལུང་སྤྱོད་ཚོ་གང་བོར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
རྒྱན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་བྱང་། ལྷན་པར་དུ་ཞབས་གསུམ་མཐུན་མོའི་འདས་
མོའི་སྤོང་ནས་སྤྱོད་རབས་ཀྱི་མིས་གཞུང་གང་ལའང་མ་བརྟེན་པར་ཉེ་སྤྱོད་གཞུང་
འཛིན་དང་གཞུང་ལྷ་སོགས་བཅི་བྱུང་བ་དང་། སྐར་མིས་ཀུན་འདུས་ནོར་བུས་
མཚོན་པའི་བཅའ་སྤྱོད་དང་། བོད་རྒྱ་སྐར་མིས་རིག་པའི་ཚོགས་མཛོད། རྒྱ་མཚོ་
འཇམ་དབྱེས་ལ་སོགས་པའི་མིང་དོན་ལུག་པའི་མཛོད་རྗེས་སྤོང་བ་བཞག་
ཡོད། དུས་ད་ལྟའང་བོན་པན་དང་སློབ་ཚུལ་སྤོང་ནས་རིག་འབྲུལ་མང་བོ་གསུམ་
གཉོད་བྱས་ཉེ་རེ་ཚོར་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པ་ལོ་བསྐལ་བ་བཟང་བོར་ཁ་འཕྲིག་
གོ།

དཔེ་ཆ་འདི་ནི་དགེ་གནས་དང་། ལས་བྱེད་པ། ཚན་ཚལ་པ། ཞིབ་
འདུག་པ། སློབ་སྦྱ་ཆེ་འབྲིང་གི་རྒྱར་བརྟེན་སློབ་དཔེ་བཅས་སུ་བྱེད་རྒྱུ་དེ།
ཐངས་འདིའི་ཚེས་རྒྱིག་བྱ་བའི་ཐད་ལ་ཡང་ཡང་ནན་ཉན་དང་། གནད་ལ་
ཐེབས་པའི་ལུག་ཐར་དག་པོ་བྱས་ཤུལ་ཡིན་ཡང་། ཚིག་དོན་སོགས་ཀྱི་ཐད་ན་
རྒྱན་ཆ་མི་འབྲུང་བ་མི་སྲིད། ལེགས་ན་བེད་རྒྱུད་བྱེད་པ་དང་། ཉེས་ན་བརྒྱ་
བཅས་བྱས་ཉེ་དགོངས་འཆར་བསྐྱར་རྒྱུ་ལ་དེ་བ་ནམ་ཡང་བཅངས་ཡོད་དོ། །

བོད་རབ་གནས་ལུགས་འབྲུག་མོའི་བོད་ཟླ་དགུ་བར་ཚེས་པ་པོས།

དཀར་ཆག

- མིང་གཞི། (1)
- མཚོ་བོ་དང། (1)
- དང་པོ། བོད་ཀྱི་སྐར་ཚེས་རིག་པ་སྦྱིར་བཤད་པ། (1)
- གཞིས་པ། བྱི་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ། (3)
- གཞུག་པ། སྐར་ཚེས་ཀྱི་ཚོ་དོན་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅམ་བཤད་པ།
..... (29)
- བཞི་པ། མ་རྒྱ་ཚ་ནའི་ཚེས་ལ་ཉེར་བར་མཚོ་བོ་དང་བྲག་སྐར་གྱི་རི་ཚོ་
བསྐྱབ་ཚུལ་དང་ཚོས་གྲངས་ཀྱི་རྟེན་མིག་ནམ་མཁའ་མིག་དབང་ལག་
པའི་(༡༥༩༠) གྲངས་རྒྱ་སྟེལ་བ། (37)
- ལྔ་པ། འབྲས་ཚེས་ལྷོ་དཀར་དཀོང་མ་དོན་གྱི་མེད་ཀྱུན་ཕན་མེ་ལོང་།
..... (87)
- དྲུག་པ། བོད་ཚེས་རིག་པའི་རྒྱན་རྒྱུད་ཤེས་བྱ་དགའ་མིང་བ། ...
..... (188)
- བདུན་པ། བོད་ཀྱི་སྐར་ཚེས་རིག་པའི་བྱུང་ཚོས་མཚོ་ཅམ་བོད་པ་
རྒྱུ་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བྱུང་ས། (219)
- བརྒྱད་པ། མོག་རྒྱལ་ཚེས་ཚམས་ལྟེན་ནས་སྦྱོར་བྲུས་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྦྱི་
འཚོས་ཀྱུན་ཕན་རྒྱ་གཞི་འཚོར་ལོ། (253)
- དལ་པ། ལྔ་བྲུས་ཀྱི་འབྲས་བཤད་རྒྱས་པར་སྦྱོར་བ་ཀྱུན་ཕན་མཚོན་
པའི་འཚོར་ལོ། (263)
- བརྒྱ་པ། བོད་ཀྱི་སྐར་ཚེས་རིག་པའི་བྱིད་གཞིའི་ཚ་གནད།
..... (314)

གྱི་ཚིག་སྤོལ་ལྟར་རྒྱའི་ཚིག་སྤོལ་ཡང་དར་བར་བྱས། ལོ་མེན་པེ་རྩ་རྩ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་
 གར་ནས་སྐྱེན་ཚིག་གི་གཞུང་ཁ་ཤིག་བརྒྱུད། སྐྱེན་རྒྱལ་གཤམ་ལོག་ཏུ་བྱ་
 མཁོན་པོས་《སྐར་ཚིག་རི་བོ་རྒྱལ་འབེབས་》དང་《བག་ཚིག་འཁོར་འདྲེས་》
 གཏུན་འབེབས་《འབྲས་ཚིག་མེད་ནའི་སྤོལ་འབྱེད་》སོགས་བཅས་ཉེ་དཀར་
 བག་ཚིག་གི་རིག་གནས་དར་སྤེལ་དུ་བཏང་པོ། །དེ་རྒྱུར་རིམ་ཕྱོད་མཁམས་
 དྲབང་རྣམས་གྱིས་མི་རིགས་རང་གི་གནའ་པོའི་སྐར་ཚིག་སྤོལ་ཚོགས་གྱི་རྒྱང་
 གཞིའི་རྒྱུད། སུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པར་རྒྱ་གར་ནས་དར་བའི་དུས་འཁོར་
 ལྷགས་གྱི་ལེགས་ཚང་དང་། སུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པར་ནང་ལོགས་ནས་དར་
 བའི་གསེར་ཚིག་དང་། དེ་མིན་འབྲུང་ཚིག་སམ་ནག་ཚིག་གི་ལེགས་ཚང་ལྷུད་
 ལེན་བྱས་ཏེ། ས་རིས་གྱི་བྱ་བ་ཅམ་ལ་བཞེན་ནས་མཁམས་ལ་གཟུང་སྐར་གྱི་རྒྱ་
 ཚང་དང་། ས་ལ་དུས་བཞིའི་འཁོར་ཚུལ་ཉི་ལྔ་གཟུང་འཛིན། ཐབ་ཞོད་སོགས་
 གནམ་རིག་གི་འབྲུར་རྣམས་མ་ཞོར་བར་ལོ་མོའི་ལམ་ནས་ལྷུང་དུ་རྒྱུན་ཐུབ་པའི་
 བོད་ཀྱི་སྐར་ཚིག་རིག་པ་འདི་བརྒྱན་ནོ། །དེ་ཡང་ལོ་མོ་བཟོ་བའི་སྤོལ་ལོ་རྟེན་ལམ་
 སུས་རབས་བཅུ་གཞུག་པའི་སྤོད་དུ་ལྷུང་བར་གྲགས་ཏེ། ལྷུང་《ས་རྒྱའི་ལོ་མོ་》
 དང་《མཚུར་ལུའི་ལོ་མོ་》《སྐོན་གྱིང་ལོ་མོ་》《དཔལ་སྤུངས་ལོ་མོ་》སོགས་མང་
 ཞིང་། ད་ལྟ་ལྟ་ས་སྐྱེན་ཚིག་ཁང་གིས་ལོ་རེ་བཞིན་ལྷག་ལྷགས་གཙོར་བཏོན་
 གྱི་ལོ་མོ་པར་དུ་བཏང་བ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་མི་ནང་ལྱུན་དུ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་
 པོ། །

གཉིས་པ། རོད་ཀྱི་སྐར་ཚིག་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡. དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་མཚོན་རྟེན་ཚེན་མོ། དེ་ཡང་བདག་
 ཅག་གི་ལྷན་པ་མཚུངས་པ་མེད་པ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་
 པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷན་ནས་སྤྲེལ་བྱང་རྒྱུ་མཚོན་ཏུ་སྤྲེལ་བ་བྱེད་ཅིང་། ལྷན་པར་
 ཚོད་ལྷན་ལྷིགས་མ་ལུ་བདེའི་མི་མཚེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་སྤྲེལ་བ་རྒྱུ་
 ཚེན་པོས་བདག་གིར་བཟུང་ཉེ་ལྷན་ལམ་ཚེན་པོ་ལུ་བརྒྱ་བཏབ་པ་རྒྱུ་ལྷན་
 པ་དེ་ལྷན་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་ཚོགས་པའི་རྣམས་ཀྱིས། ཚོད་
 ལྷན་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་དུས་སུ་འཛམ་གྲ་སྤྱིང་ལས་ཀྱི་ས་པའི་ཡུལ་དབྱས་སུ་རྩོམ་
 གདན་ལ་བྱང་རྒྱུ་བཤིག་དབང་པོའི་དུང་དུ་མཚོན་པར་ཚོགས་པར་སངས་
 རྒྱས་ཏེ། རྩོམ་གསུམ་དང་སྤྲེལ་བ་ལྷན་པ་གི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 བསྐྱར་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྣམས་ལྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པར་མཚོན་ཅིང་། སྤྲང་
 ཡང་འབྲས་ཀྱི་གསང་སྤྲེལ་རྩོམ་ལོ་རྒྱུད་ལའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་སྤྲེལ་བ་
 ལྷན་པའི་སྤྲང་དུ། རྩུག་ཏུ་གཏུག་ལྷན་པར་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་འབྲས་
 སྤྲངས་ཀྱི་མཚོན་རྟེན་ཚེན་པོར་རྩོམ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། རྒྱལ་བ་
 དང་རྒྱལ་སྤྲེལ་ཁོ་བོ་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་ཚོགས་འདུས་པའི་དབྱས་སུ། བག་པའི་ཉ་ལ་
 སྤྱིད་གསུམ་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་དུས་སུ་དང་ལྷན་པའི་ཚེ། རྩོམ་མང་གི་འོ་ལ་
 ཞལ་གས་དུ་ཚོགས་ནས་བཞུགས་ཏེ་སྤྲེལ་བ་རྩོམ་པ་གས་ལྷ་ལའི་ཡུལ་གྱི་
 རྒྱལ་པོ་རྒྱུ་བ་བཟང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། 《དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
 ཚ་བའི་རྒྱུད་》ཡི་གེ་བརྒྱད་པ་རྩོམ་བསྤྲེལ་གྱི་ཚོགས་བཅད་སྤོང་སྤྲེལ་བཅུ་
 གཉིས་པ་བཅུན་པ་ཡིན། རྒྱུད་དེ་ཉིད་དུ་《བསྤུས་པའི་རྒྱུད་》འབྲེད་པ་པོ་རིགས་
 ལྷན་འཛམ་དཔལ་གསུམ་པ་དང་། དེ་ལ་འགྲེལ་བ་མཚོན་པ་བསྐྱར་དཀར་པོ་
 དང་། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཛོལ་བའི་ཚོས་རྒྱལ་དང་། རིགས་ལྷན་བརྒྱུད་པ་རྣམས་

རིམ་པར་ལྷང་བརྟན་པར་ཡང་མཚན་ཅིང་། མོ་དེའི་ས་གཤི་ཉ་ལ་མུ་རབ་
ལས་འདས་བའི་ཚུལ་བརྟན།

《དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱན་》འདི་ལ། མི་རི་མྱིང་གཟའ་རྒྱུ་རྣམ་
གཞག་ བྱང་ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལེའི་འདུ་འཕྲོད། གཞན་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་
ལོའི་དག་པ་བཅས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་པའི་ལྷན་ཚོས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ།
རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱ་དེ་བཞིན་ལྷན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་
ལོའི་དཔལ་ས་དཔལ་ཚད་འབྲུམ་སྤྱོད་གཅིག་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་དུ་མིའི་
ལྷན་གྱི་རྣམ་ཚིགས་ཀྱི་དཔལ་ས་ཀྱང་སྤྱོད་གང་ཡིན། ཚད་དེས་གཞལ་བས་སྤྱོད་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དཔལ་ས་ཚད་སྤྱོད་པོའི་སྤྱོད་བཞིན་ཉེ་འབྲུམ་སྤྱོད་བཞི་
དང་། མིའི་ལྷན་གྱི་དཔལ་ས་ཚད་ཀྱང་རྣམ་ཚིགས་ཀྱི་སྤྱོད་བཞིན་ཉེ་འབྲུམ་བཞི་ཡོད་
པ་རྒྱུར། གཞན་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་བཞི་ཚེའི་ཚད་དུ་མཉམ་ཞིང་།
དེ་ཁོ་ན་ཉེར་བསྐྱེན་སྤྱོད་ཡན་ལག་བཞི་འཕུ་རྩོ་རྩོ་བཞིའི་གནད་བཅིངས་པས་
སྤྱང་བྱ་གནས་རྒྱུ་བཞིའི་དྲི་མ་སེལ་ཞིང་། སྤྱངས་འབྲས་དྲི་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་བཞི་
མཁོན་དུ་ལྷེད་དོ། །དེའི་སྤྱོད་སྤྱོད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ཤེས་ན་ནང་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་མི་ཤེས། མིར་སྤང་གི་རྣམ་པ་མ་ལྷན་པ་ནང་གི་ཁམས་ཀྱི་འཕོ་བ་ལས་ལྷང་
བའི་གནད་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་དེས་པ་རྟེན་ནང་གསོད་སྤྱོད་རོལ་གྱི་སྤང་བ་མ་
ལྷན་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་རྟོགས་ལུས་ཤིང་། བྱང་གི་ཚོས་ཀྱུན་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་བདག་ཉིད་
ཅན་དང་། དེའང་འཇུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཚེན་པོ་དང་སྤང་དུ་ལྷུགས་པའི་
སྤང་ཉིད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚེན་མོ་འཁོར་འདས་ཀྱུན་ལ་ལྷང་པའི་ཉེ་དུ་ཀར་གཏན་ལ་
འཁེབས་སྤྱོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ་ཁམས་ལེན་ས་རྒྱུ་རྣམས་རིག་པ་སྤྱོད་
ཚེད་བརྟན་ཡོད་པའི་སྤྱོད་པོ་ཅམ་བརྟོད་ན།གང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གཞི་ལྷན་གྱི་
དཔལ་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་རྒྱུ་མོ་ལ་དང་། དུས་དཔལ་དུ་བྱས་ཏེ་ལོ་རྒྱ་ཞག་གསུམ་
དུས་ཚད་དང་བཅས་པ། གང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་པར་ལྷེད་པོ་གཟའ་དཀྱིལ་
རྒྱུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་རྟག་ལོངས་དང་རྒྱུ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དག་ལྷེད་གྱི་ཚོ་

